

PEDAGOGNING INNOVATSION QOBILIYATINI KREATIV YONDASHUV ASOSIDA RIVOJLANTIRISH

Sultanova Sahobar Ravshanbekovna

University of Management and Future Technologies universiteti

“Gumanitar fanlar” kafedrasi o’qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada kreativ yondashuv asosida bo'lajak pedagogning innovatsion qobiliyatini rivojlantirish ilmiy jihatdan yoritib berilgan. Shuningdek, maqolada umumiy o'rta ta'lim sohasida kechayotgan islohotlar, kreativ yondashuv asosida bo'lajak pedagogning innovatsion qobiliyatini rivojlantirish pedagoglar oldiga qo'yilgan asosiy vazifalardan biri ekanligi ilmiy nazariy jihatdan yoritib berilgan.

Kalif so'zlar: kreativ yondashuv, tarbiyachi, pedagog, metodist, tarbiyalanuvchi, tafakkur, ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, STEAM o'qitish.

Абстрактный. В данной статье научно обосновано развитие инновационных способностей будущего педагога на основе творческого подхода. Также в статье реформы, происходящие в сфере общего среднего образования, развитие инновационных способностей будущего педагога на основе творческого подхода, является одной из основных задач, поставленных перед педагогами с научно-теоретической точки зрения.

Ключевые слова: творческий подход, педагог, педагог, методист, обучаемый, мышление, повышение качества и эффективности образования, STEAM-образование.

Abstract. This article scientifically substantiates the development of innovative abilities of a future teacher based on a creative approach. Also in the article, the reforms taking place in the field of general secondary education, the development of innovative abilities of the future teacher based on a creative approach, is one of the main tasks set for teachers from a scientific and theoretical point of view.

Key words: creative approach, teacher, pedagogue, methodologist, student, thinking, improving the quality and effectiveness of education, STEAM education.

Globalashuv sharoitida Respublikamizda yuz berayotgan ta'lim sohasidagi o'zgarishlar asosida ta'lim tizimida kasbiy va metodik faoliyat samaradorligini oshirish, pedagogning kreativlik potensialini rivojlantirish

yuzasidan keng miqiyosda izlanishlar olib borilmoqda. Mazkur jarayon bugungi kunda kreativ yondashuv asosida ta'lim muassasalari pedagoglarining ta'lim-tarbiya jarayonini modernizatsiya qilishning ustuvor yo'nalishlari: noformal (o'qitish – asosiy izlanish “Hamkorlik strategiyasi” asosida o'quv jarayoniga innovatsiyalar, onlayn o'qitish, tyutorli ta'limga urg'u berilishi) va informal (o'qitish – individual holatda va shaxsiy) o'qitish mazmunini takomillashtirish, bolalarning nutq va tafakkurini rivojlantirishning samarali shakl va metodlarini ishlab chiqish, mashg'ulotlarning integratsiyalashuvini ta'minlashning turli modellari va texnologiyalarini yaratish zaruratini yuzaga keltiradi.

Haqiqatdan ham kreativ yondashuv asosida pedagoglarning innovatsion

qobiliyatini rivojlantirish zamirida sog'lom turmush madaniyati, sog'lom dunyoqarash asoslari shakllantiriladi. Ammo pedagoglar innovatsion qobiliyatini rivojlantirish tushunchalarini o'zaro birlashtirib turuvchi omil real hayot, ya'ni amaliyot hisoblanadi. Real amaliy hayotda maktabgacha tarbiya yoshidan boshlab bolalarni odob-axloq me'yorlari asosida dunyoqarashlari shakllantirib borilsa, unda bolalar ma'naviy-axloqiy fazilatlarini tarkib toptirish oson va samarali kechadi, ma'naviy dunyoqarash tafakkur jarayonining negizini tashkil etadi. Aytish joizki, noan'anaviy ish usullari orqali pedagoglarning ijodiy qobiliyatlarini o'stirish, innovatsion qobiliyatini rivojlantirishi yangi g'oyalar va yangicha shijoat bilan faoliyat olib borishi, mazmunli dam olishi, qiziqarli va foydali faoliyatlar bilan kun tartibining boyitilishi o'ta dolzarb va muhim vazifalardan bo'lib hisoblanadi.

Demak, pedagoglarning ta'limiy jarayonlardan tashqari vaqtini sermazmun o'tkazish, ularning ham jismoniy, ham ruhiy jihatdan hordiq chiqarishlarini ta'minlash, ular ongiga milliy g'oyani, vatanparvarlik tuyg'ularini hamda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni singdirish pedagoglarning kreativ potensialiga ko'p jihatdan bog'liq bo'lib hisoblanadi.

Mazkur masalalar S.I.Gavrinava, N.G.Kutyavinalar tomonidan ilmiy mushohada qililib kreativ yondashuv asosida pedagoglarning innovatsion qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi g'oyalar, bilimlar, nazariyalar, badiiy obrazlar va boshqa ma'naviy qadriyatlar asosida ta'lim muassasalarida tarbiyaviy tadbirlarni tashkil etish orqali pedagogning ijodiy qobiliyatlarini o'stirishga, tabiiy-ilmiy, ijtimoiy-falsafiy qarashlarning shakllanishiga, ta'lim jarayonida yuksak samaradorlikka erishishi uchun muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi. Aytish o'rinliki,

pedagoglarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish ta'lim xizmatlarini diversifikatsiyalash, sifat menejmentini joriy qilish, pedagogik texnologiya va ta'lim strategiyalarini o'zaro integratsiyalash, ta'lim shakllarini optimizatsiyalash vazifalarini belgilaydigan texnik va inson resurslari va ularning o'zaro ta'sirini hisobga olgan holda o'qitish va bilimlarni o'zlashtirishning butun jarayonlarini yaratish, qo'llash va aniqlashning tizimli metodi YUNESKO tomonidan alohida e'tirof etildi.

Adabiyotlar tahlili asosida aytishimiz mumkinki, kreativlik termini Angliya Amerika psixologiyasida 60-yillarda paydo bo'lgan bo'lib, bunda kreativlikning

intellekt bilan bog'liqlik masalalari hamda kreativlikning psixologik jihatlariva uning har bir shaxsning individual xususiyatlariga bog'liqligi o'rganilgan. M.N.Gnatko kreativlikning mexanizmlarini ikkita turga ajratib tahlil qilgan.

Bular: - potensial kreativlik - bu kreativlikning zaruriy sharti bo'lib, qanday sharoit

bo'lmasin pedagoglarning kreativlikka tayyor turishi, shuning natijasida o'zg'oyalarini amalga oshirishidir. - faoliyatdagi kreativlik - bu muayyan bir sohadagi kreativlik hisoblanadi. Kreativlik pedagoglarda o'z-o'zidan paydo bo'lib qolmaydi. Gnoseologik, aksiologik va kreativ texnologiyalar (ta'limning texnologik vositalari)ni faol ravishda ta'lim jarayonida qo'llash kreativlik potensialini rivojlantirib borishga zamin yaratadi. Bu esa davrning ijtimoiy talabi bo'lib, pedagogik faoliyatni samarali tashkil etish jamiyat taraqqiyoti bilan hamnafas tarzda pedagoglardan o'z ustida ishlashini, o'zini kreativ boyitib borishini, ilm-fanning yutuqlaridan boxabar bo'lib, ularni o'z faoliyatiga singdirib borishini talab etadi. B.X.Xodjayev ilmiy izlanishlarida o'quvchilarida tarixiy tafakkurni modernizatsiyalashgan didaktik ta'minot vositasida rivojlantirish o'qituvchining yangiliklarga bo'lgan intilishi, ularni o'zlashtirish va o'zining pedagogik faoliyatida foydalana olish jarayonida uchraydigan qiyinchiliklarni yengib o'tish, innovatsion yangiliklarni o'zining faoliyatida faol, ijodkorlik bilan qo'llay olish, o'zining mualliflik g'oyalariga ega bo'lish hamda turli pedagogik vaziyatlarda ijobiy yechimlarni everistik yo'l topa olish qobiliyatlari bilan bog'liq bo'lgan kreativ kompetentlikga ega bo'lishni talab etadi degan fikrni ilgari suradi.

Sh.Qurbonov, E.Seytxalilov, R.G.Safarova, M.A.Yuldashev, M.B.Urazovalar motivatsion va shaxsni rivojlantirish vaziyatlarini ishlab chiqish, ularni tahsil oluvchilarning o'quv-bilish faoliyati tarkibiy tuzilmasi asosida tuzish pedagogning kreativ qobiliyatlariga bog'liq jarayon

ekanligiga urg`u beradi. Yuqoridagi olimlarimizning fikrlariga tayangan holda aytishimiz mumkinki, kreativ potensialni ko`tarish ideal kreativ kompetentlikga erishishning ilk qadami hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, pedagogik ta'limda kreativ kompetensiyalarga asoslangan

yondashuvni amalga oshirishda uning asosiy maqsadiga erishishiga ko`maklashadi, bu esa bolalarni pedagogik qo`llab-quvvatlash orqali ularning yashirin aqliy qobiliyatlari (zukkolik, nutqiy ravonlik va mantiqiy fikrlash)ni namoyon qilish imkoniyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Pedagoglarning kreativlik ko'nikmalarini rivojlantirish asosida ulardagi ixtisoslashgan ya'ni pedagogik kreativlik kompetentligini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish, bunda zamonaviy axborotkommunikatsiya texnologiyalari innovatsion strategiyalar, interfaol ta'lim metodlari va texnologiyalaridan keng foydalanish maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. B.X.Xodjaev "Umumta'lim maktabi o`quvchilarida tarixiy tafakkurni modernizatsiyalashgan didaktik ta'minot vositasida rivojlantirish": Ped. fan. dok. diss. – Toshkent, 2016. – 260 b.
2. Qurbonov Sh., Seytxalilov E. Ta'lim sifatini boshqarish. – T.: Turon Iqbol, 2006 y. – 592 b. TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI ILMIY AXBOROTLARI 2021/ 5 - SON 148
3. M.A. Yuldashev "Xalq ta'limi xodimlarining malakasini oshirishda ta'lim sifati menejmentini takomillashtirish": Ped.fan. dok. diss. avtoreferati. – Toshkent, 2016. – 92 b.